

Nooit meer vergeten •

Veel religieuze en nationale feesten zijn ontstaan als herinnering aan vroegere gebeurtenissen.

Hoe zorg je ervoor dat iets wat heel belangrijk is, goed onthouden wordt? Hoe zorg je ervoor dat de geschiedenis niet vergeten wordt, maar levend blijft, ook nog veel jaren en zelfs eeuwen later?

Door er een feest van te maken. Dat werkt heel goed. Veel religieuze en nationale feestdagen zijn ontstaan als herinnering aan een belangrijke gebeurtenis of periode in de geschiedenis. Het *Poerimfeest* is daar een goed voorbeeld van. Dat is een feest dat door joodse mensen uitbundig wordt gevierd. Kinderen mogen zich verkleden, er is bijzonder eten en veel muziek.

Eigenlijk is het een soort bevrijdingsfestival. Het *Poerimfeest* is namelijk bedoeld om terug te denken aan een gevaarlijke periode uit de geschiedenis. In die tijd probeerde een zekere Haman alle Joden die in zijn land woonden uit te roeien. Hij beraamde een sluw plan en probeerde de koning van het land voor zijn karretje te spannen. Maar op het laatste moment mislukte dat. Dat was te danken aan de moeder van Ester, een Joodse vrouw die haar eigen leven op het spel zette om de koning op andere gedachten te brengen. Het gevaar werd op het nippertje afgewend en de mensen konden weer in vrijheid ademhalen. Toen besloten de mensen om een traditie te beginnen om die dagen te blijven herdenken en vieren. 'Droefheid is veranderd in vreugde,' zeiden ze, 'en rouw is veranderd in feest.' En tot op de dag van vandaag vieren Joden nog steeds dat *Poerimfeest*, net zoals de mensen van toen het hadden gewild.

Zo'n traditie is belangrijk. Want het gevaar bestaat nog steeds, dat mensen elkaar het licht in de ogen niet gunnen. Dat mensen als vijanden tegenover elkaar staan en vinden dat anderen geen recht op leven hebben. Daarom moeten we vrijheid vieren, zodat we niet vergeten dat ieder leven telt.

Ester 9:20-28

Gespreksvragen:

- ▶ Met welke tradities staan wij stil bij onze vrijheid?
- ▶ Welke gebeurtenissen van vroeger worden in andere feesten levend gehouden?

Gebedsintentie:

Vader, vrijheid is een groot goed. Laten we altijd beseffen dat die vrijheid er niet alleen voor onszelf is, maar ook voor al onze medemensen. Laat ons zo leven dat ieder leven telt.

Terug van weggeweest •

Hoe het *Loofhuttenfeest* in ere werd hersteld.

Er is geen mooiere dag dan de dag dat je terugkeert naar huis. Vooral als je jaren en jaren weg bent geweest. Niet omdat je dat wilde, maar omdat je moest. Ballingen waren ze, de mensen van Israël, gedwongen om in een vreemd land bij vreemde mensen te wonen. Maar nu is dat voorbij, ze zijn weer thuis.

Hoe bouw je dan je leven weer op? Waar moet je beginnen na zo'n lange tijd?

Ezra, de schrijver, heeft een idee. Het woord van God – het boek waar alles in staat over hoe God wil dat de mensen samenleven – als ze dat nu weer eens zouden gaan lezen met elkaar! En zo gebeurt het. Het boek wordt gevonden, onder het stof en het gruis van al die jaren. Ezra slaat het open en begint hardop voor te lezen, terwijl iedereen aandachtig luistert.

Dit staat erin: 'In de zevende maand moeten jullie een feest vieren. Bouw een hut van takken, in je tuin, bij je huis. En ga daar een week in wonen. Herinner je hoe het was, om in de woestijn rond te trekken en niks te hebben. Lees de verhalen over hoe ik, jullie God, met je meetrok. En vier dan het feest van bevrijding, van thuiskomen en nieuw leven.'

Het blijft stil als Ezra klaar is met lezen. Dat is waar ook, dat *Loofhuttenfeest*. Hoeveel jaren is het geleden, dat ze dat voor het laatst hebben gevierd?

'Laten we hiermee beginnen,' zegt Ezra. 'Dit feest gaan we vanaf nu weer vieren. De hut die we bouwen wordt het begin van ons nieuwe leven, hier.'

Dit feest wordt nooit meer vergeten, tot op vandaag.

Nehemia 8:13-18

Gespreksvragen:

- ▶ Hoe voelt het om na een tijdje weg te zijn geweest weer thuis te komen?
- ▶ Waarom vieren de joden dit feest in een hut van takken in de tuin?

Gebedsintentie:

Heer, we zijn voorbijgangers, steeds onderweg en op zoek naar een plek waar we thuis kunnen zijn. Geef ons de rust en het vertrouwen dat we thuis kunnen zijn bij u!

Niet meer van deze tijd •

De traditie dat eerst de oudste dochter hoort te trouwen, grijpt diep in op het leven van Jakob die verliefd is op de jongste.

Jakob is woest. Niet een beetje kwaad, maar woedend, razend, furieus. Laban, zijn schoonvader, heeft hem een streek geleverd. Zijn schoonvader ja, de vader van zijn vrouw. Gisteren is de bruiloft gevierd, een feest waar hij zeven jaar op heeft moeten wachten. Want zo lang al is hij verliefd op Rachel.

Gisteren kon hij haar eindelijk in zijn armen sluiten. Ze zag er prachtig uit. Helemaal volgens de traditie, in een mooie jurk, met een sluier voor haar gezicht. Jakob kon haast niet wachten tot de plechtigheid voorbij was. Laban gaf de bruid weg, allebei gaven ze hun jawoord, de ringen werden gewisseld, en zo werden ze voor de rest van hun leven aan elkaar verbonden. Toen volgde een feest met een hoop drank. Dat waren ze zo gewend. En toen, diep in de nacht, waren ze eindelijk samen in hun eigen bed in hun eigen tent. Zeven jaar had hij voor Rachel moeten werken en op haar moeten wachten, maar nu was ze dan eindelijk zijn vrouw.

Maar toen het licht werd, de volgende morgen, kreeg Jakob de schrik van zijn leven. Naast hem in bed lag niet Rachel, zijn liefste, maar Lea, haar oudere zus.

'Hoe hebt u mij dit kunnen aandoen? Ik heb toch zeven jaar voor Rachel gewerkt?' Laban, zijn schoonvader, antwoordde: 'Het is hier de gewoonte dat eerst de oudste zus trouwt en dan pas de jongste. Dat is traditie.'

Geen wonder dat Jakob boos is. Wat is dat voor een traditie, die mensen laat trouwen die elkaar helemaal niet willen? Dit verhaal laat zien dat tradities soms diep ingrijpen in het leven van gewone mensen. Soms zijn tradities mooi en waardevol, soms staan ze het geluk van mensen in de weg en zijn ze oneerlijk.

Wat is dan belangrijker? De traditie of het leven van nu?

Genesis 29:14b-26

Gespreksvragen:

- ▶ Wanneer zijn tradities oneerlijk en staan ze het geluk van mensen in de weg?
- ▶ Weet je nog meer van zulke tradities?

Gebedsintentie:

Heer, u bent liefde en u bent uit op het geluk van mensen. Geef ons het lef om tradities die dat in de weg staan, op te ruimen en ons altijd in dienst te stellen van elkaar.

Traditie 2.0 •

Door Jezus is het joodse *Pesach* omgevormd tot een gedachtenis aan zijn dood en opstanding.

De leerlingen van Jezus zitten aan tafel. Vanavond zijn ze samen voor de belangrijkste maaltijd van het jaar. Het is *Pesach*, het joodse paasfeest. Vandaag vieren ze het feest van bevrijding en uittocht. Ooit, zoveel eeuwen geleden, werden de mensen bevrijd van de slavernij in Egypte. En dat wordt elk jaar herdacht en gevierd, met een bijzondere maaltijd. Er staat van alles op tafel.

Ze eten plat brood, want op de avond van bevrijding hadden de mensen geen tijd om gewoon brood te bakken. Ze drinken wijn als symbool voor de trouw van God. Er staan bittere kruiden, want de tijd dat ze als slaaf moesten werken was hard en zwaar. Alles wat er die avond op tafel staat, heeft een bijzondere betekenis. En terwijl ze eten, vertellen ze elkaar het verhaal, van ooit, toen de mensen bevrijd werden.

De leerlingen van Jezus kennen de traditie. Ze kennen de verhalen.

Maar dan gebeurt er iets onverwachts. Jezus neemt het brood in zijn handen. 'Dit brood,' zegt hij, 'dat is mijn lichaam. Zoals wij het breken zodat we er allemaal van kunnen eten, zo zal mijn lichaam gebroken worden.' Wacht even, zo gaat het verhaal toch niet? Maar Jezus is serieus. Hij pakt een beker wijn en houdt hem omhoog. 'Zien jullie deze wijn? Dit is mijn bloed. Als jullie de volgende jaren weer deze maaltijd vieren, denk dan aan mij. Want zoals deze wijn uitgegoten wordt in jullie bekken, zo zal mijn bloed vloeien. Mijn dood zal leven en vrijheid brengen voor alle mensen.'

Na die avond zal het paasfeest voor de leerlingen nooit meer hetzelfde zijn. Het blijft voor altijd verbonden met Jezus. En alle christenen op de wereld vieren deze maaltijd tot op de dag van vandaag onder de naam Heilig Avondmaal of Eucharistie. Een traditie met oude wortels en een nieuwe betekenis.

Lucas 22:1,14-20

Gespreksvragen:

- ▶ Kan dat zomaar: een bestaand feest zo ingrijpend veranderen?
- ▶ Wat is het verschil tussen het joodse en het christelijke paasfeest?

Gebedsintentie:

Vader, dank u dat uw Zoon de traditie van het paasfeest voorgoed verbonden heeft aan zijn naam, Jezus. Laten wij ons dan ook inzetten voor vrijheid en bevrijding bij het teken van het gebroken brood en de gedeelde wijn.

Een stukje van thuis •

In een vreemd land zijn de tradities van thuis extra belangrijk.

Nergens worden Sinterklaas en Koningsdag zo uitbundig gevierd als onder Nederlanders die in het buitenland wonen. In Canada, Australië of Brazilië, allemaal plekken waar Nederlanders naartoe zijn geëmigreerd om er een nieuw bestaan op te bouwen.

Ondertussen hebben ze gezinnen gesticht, kinderen en kleinkinderen gekregen, ze hebben de taal van het land geleerd en hebben er banen gevonden. Neem bijvoorbeeld tante Menny en oom Bert. In de jaren na de Tweede Wereldoorlog besloten hun ouders naar Canada te gaan. Daar was toekomst voor een boerenzoon, daar was land en werk te vinden. Oom Bert heet nu uncle Burt. Zijn kinderen zijn Canadezen met een Canadees paspoort. Maar elke zondag gaat hij naar de Nederlandse kerk, waar ze nog oude psalmen zingen. Elk jaar viert hij Sinterklaas en met Koningsdag speldt hij een oranje strikje op.

De Nederlandse tradities betekenen heel veel voor aunt Menny en uncle Burt. Het is een stukje van thuis. Hun Canadese burens vinden het wel vreemd. Zij snappen die tradities niet en vinden het ouderwets.

Tante Menny en oom Bert lijken wel wat op Daniël uit de Bijbel. Toen hij in een vreemd land voor een vreemde koning ging werken, besloot hij om zich aan de tradities van thuis te blijven houden. Dat was niet altijd makkelijk. Zijn nieuwe burens en vrienden begrepen zijn tradities niet. 'Je blijft op deze manier een vreemdeling. Je moet je aanpassen aan onze gewoontes,' zeiden ze tegen Daniël.

Maar zou dat wel waar zijn? Misschien moet je juist wel een stukje van thuis meenemen, om je in een vreemd land thuis te kunnen gaan voelen. Je eigen tradities vertellen je wie je bent en waar je wortels liggen. Nieuwe tradities kunnen daar heel goed bij. Dus wat is er eigenlijk mis met een Canadese Sinterklaas? Niks toch?

Daniël 1:3-19

Gespreksvragen:

- ▶ Waarom hebben mensen in een vreemd land juist extra behoefte aan de tradities van thuis?
- ▶ Is het beter om je aan te passen aan de tradities van het land of om je eigen tradities te handhaven? Waarom?

Gebedsintentie:

Heer, we kunnen niet zonder de wortels van onze eigen tradities, ook al moeten we ons ook aanpassen aan die van anderen. Wees met ons bij het zoeken naar de juiste mix van het oude vertrouwde en de uitdagingen van wat nieuw is.